

Kocaeli Sera Gazı Envanteri ve İklim Değişikliği İnisyatifi Projesi
(KİDEP)

Kocaeli Sera Gazı Envanteri ve İklim Değişikliği Eylem Planı

-Ön Değerlendirme Raporu-

Ađustos 2018

İÇİNDEKİLER

1. AMAÇ VE YÖNTEM	2
2. ANA STRATEJİ VE EYLEM PLANLARI İLE UYUM	3
Yerel Belgeler	3
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı (KBBSP) - (2015-2019)	3
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2035 Kocaeli Ulaşım Ana Planı Sonuç Raporu (KUAP)	3
Kocaeli İli Kentsel Dönüşüm Master Planı Araştırma Raporu (KDMP)	3
Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Stratejik Planı (İSUSP) (2015-2019)	3
Ulusal ve Bölgesel Belgeler	3
Niyet Edilen Ulusal Katkı Belgesi (NEUKB) (2021-2030)	3
Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi (İDES) (2010-2023)	4
Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (İDEP) (2011-2023)	4
Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (EVEP) (2017-2023)	4
Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı (YEEP) (2013-2023)	4
Ulusal Sanayi Stratejisi Belgesi (USSB)(2015-2018)	4
Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (AYEP) (2016-2023)	5
Ulusal Atıksu Arıtımı Eylem Planı (AAEP) (2017-2023)	5
Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (GDSBEP) (2014-2017)	5
Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (AUS SB)(2014-2023) ve Eki Eylem Planı (2014-2016)	5
Doğu Marmara Bölge Planı (DMBP) (2014 - 2023)	5
3. GENEL DEĞERLENDİRME	6
KAYNAKÇA	7

1. AMAÇ VE YÖNTEM

Proje kapsamındaki Sera Gazı Envanteri (SGE) ve İklim Değişikliği Eylem Planı (İDEP) için derlenecek olan eylem ve faaliyetlerin ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki strateji ve eylem planı belgeleriyle uyumunun sağlanması amacıyla ilgili dokümanlar gözden geçirilmiş ve işbu ön değerlendirme raporu hazırlanmıştır.

Değerlendirme raporu hazırlanırken aşağıda listelenen ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki belgeler detaylı şekilde taranmış, tarama sonucu elde edilen bilgi ve verilerden ilgili görülen amaç, hedefler ve faaliyetler İDEP içerisindeki eylem alanlarında kullanılmıştır:

Yerel Belgeler:

- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı (**KBBSP**) - (2015-2019)
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2035 Kocaeli Ulaşım Ana Planı Sonuç Raporu (**KUAP**)
- Kocaeli İli Kentsel Dönüşüm Master Planı Araştırma Raporu (**KDMP**)
- İSU Stratejik Planı (**İSUSP**) (2015-2019)

Ulusal ve Bölgesel Belgeler:

- Niyet Edilen Ulusal Katkı Belgesi (**NEUKB**) (2021-2030)
- Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi (**İDES**) (2010-2023)
- Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (**İDEP**) (2011-2023)
- Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (**EVEP**) (2017-2023)
- Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı (**YEEP**) (2013-2023)
- Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (**AYEP**) (2016-2023)
- Ulusal Atıksu Arıtımı Eylem Planı (**AAEP**) (2017-2023)
- Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (**GDSBEP**) (2014-2017)
- Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (**AUSSP**) (2014-2023) ve Eki Eylem Planı (2014-2016)
- Ulusal Sanayi Stratejisi Belgesi (**USSB**) (2015-2018)
- Doğu Marmara Bölge Planı (**DMBP**) (2014 - 2023)

2. ANA STRATEJİ VE EYLEM PLANLARI İLE UYUM

Bu bölümde İDEP eylemlerinin Kocaeli'yi doğrudan ve dolaylı ilgilendiren strateji ve eylem planları ile uyumu ele alınmıştır.

Yerel Belgeler

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı (KBBSP) - (2015-2019)

KBB Stratejik Planı, 2015 – 2109 yılları arasındaki KBB tarafından yapılacak yatırımların belirlenen hedeflere, amaçlara ve nihai bir vizyona yönelik ortaya konduğu il ölçeğindeki en önemli belgedir. Planın vizyonu; “Kocaeli'yi yaşam kalitesiyle imrenilecek, yaşamaktan mutluluk ve gelecek nesillere devretmekten gurur duyulacak, dünyaca tanınan bir körfez şehrine dönüştüren, model bir belediye olmak” şeklindedir. Stratejik planda, Kentsel Dönüşüm, Toplumsal Dönüşüm ve Kurumsal Dönüşüm sektörleri için amaç ve hedefler tanımlanmıştır. İDEP için aşağıdaki Stratejik Plandaki Ulaşım Hizmetleri, Çevre ve Yeşil Alan Hizmetleri, İmar, Şehircilik ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri amaç, hedef ve faaliyetler dikkate alınmıştır.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2035 Kocaeli Ulaşım Ana Planı Sonuç Raporu (KUAP)

KBB 2035 Kocaeli Ulaşım Ana Planı Sonuç Raporu 2035 hedef yılı doğrultusunda oluşturulan yolculuk talebine göre tespit edilen ve beklenen sorunlara yönelik olarak farklı alternatifleri değerlendirmekte ve uygulama programı tanımlamaktadır. Raporun vizyonu “Kocaeli şimdiki ve gelecekteki sakinlerinin, iş yerlerinin, çalışanların ve ziyaretçilerin hareket ihtiyaçlarını etkin bir şekilde sağlayan, hayat kalitesini, ekonomisini, burada yaşayan bölge halkının ve iş bölgelerinin özelliklerini sürdürüp iyileştiren, çevreyi koruyan, güvenli ve bölgenin her yerinden erişilebilecek bir ulaşım sistemi yaratmak.” şeklindedir. KBB 2035 Kocaeli Ulaşım Ana Planı Sonuç Raporu'nda yer alan “Amaç Ve Politikalar”, “Vizyon Bildirisi” ve “Hedefler” bölümündeki hususlar İDEP içerisinde dikkate alınmıştır. Kocaeli Ulaşım Ana Planı Uygulama Programı'nda yer alan faaliyetlerle uyumlu olacak şekilde İDEP eylemleri çoğaltılmıştır.

Kocaeli İli Kentsel Dönüşüm Master Planı Araştırma Raporu (KDMP)

Kocaeli İli Kentsel Dönüşüm Master Planı Araştırma Raporu; dünya kenti Kocaeli vizyonu doğrultusunda, il genelinde fiziksel, sosyal ve ekonomik yapıda dönüşüm sağlayarak ve güvenli bir çevre yaratmak için Kocaeli ili genelinde, Kentsel Dönüşüm, Gelişme ve Yenileme ihtiyacı olan alanları belirlemek ve bu alanlar arasındaki ilişkiyi kurmak için gerekli olan amaç, araç ve yöntemleri belirlemek üzere bütüncül bir plan oluşturmayı hedeflemiştir. İDEP'in eylem alanları ve mevcut durum bölümlerinde KDMP Araştırma raporundan faydalanılmıştır.

Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Stratejik Planı (İSUSP) (2015-2019)

İSU 2015-2019 Stratejik Planı “Yaşam kaynağı suyun, etkin ve verimli kullanılmasını sağlayarak gelecek nesillere aktarılmasında öncü bir kurum olmak” vizyonu ile amaç ve hedefleri tanımlamıştır. Suyun geri kazanımı ve Sürdürülebilir Çevre Yönetimi stratejik amaçları ve bu amaçlar altındaki faaliyetler İDEP raporunda dikkate alınmıştır.

Ulusal ve Bölgesel Belgeler

Niyet Edilen Ulusal Katkı Belgesi (NEUKB) (2021-2030)

Niyet Edilen Ulusal Katkı Belgesi, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin (BMİDÇS) 2.Maddesinde yer alan temel hedefini sağlamaya yönelik olarak niyet edilen ulusal katkısını (INDC) ve ilgili bilgilerini sunmaktadır. Referans senaryoya göre sera gazı salımlarında

2030 yılında %21 oranına kadar azaltım hedefi belirlenirken uygulama dönemi 2021-2030 olarak tayin edilmiştir.

Ü KBB İDEP raporunda NEUKB'da yer alan Enerji, Sanayi, Ulaştırma , Binalar ve Kentsel Dönüşüm , Tarım, Atık ve Yutak Alanlarına dair eylemler dikkate alınmıştır.

Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi (İDES) (2010-2023)

3 Mayıs 2010 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe giren Türkiye'nin "Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi"nde Ulusal Vizyon aşağıdaki gibi tanımlanmıştır: "Türkiye'nin iklim değişikliği kapsamındaki ulusal vizyonu, iklim değişikliği politikalarını kalkınma politikalarıyla entegre etmiş; enerji verimliliğini yaygınlaştırmış; temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını arttırmış; iklim değişikliğiyle mücadeleye özel şartları çerçevesinde aktif katılım sağlayan ve yüksek yaşam kalitesiyle refahı tüm vatandaşlarına düşük karbon yoğunluğu ile sunabilen bir ülke olmaktadır".

Yüksek Planlama Kurulu'nun 3 Mayıs 2010 tarihli, 2010/8 sayılı kararı ile onaylanan İDES'te, iklim değişikliği ile mücadele kapsamında ilgili sektörlerde öncelikli olarak yapılması gerekenler belirlenmiştir. KBB İDEP raporunda, ulusal İDEP belgesinden Enerji, Binalar, Sanayi, Ulaştırma, Atık, Tarım, Arazi Kullanımı ve Ormanlık sektörleri ile ilgili amaçlar, hedefler ve eylemler dikkate alınmıştır.

Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (İDEP) (2011-2023)

Ulusal İDEP belgesi Ulusal İDES'in uygulamaya konulmasının sağlanması amacıyla, 2011- 2023 yıllarına yönelik stratejik ilkeleri ve hedefleri belirlemiştir. Ulusal İDEP 2011 yılında uygulamaya konulmuştur. KBB İDEP raporunda, ulusal İDEP belgesinden Enerji, Binalar, Sanayi, Ulaştırma, Atık, Tarım, Arazi Kullanımı ve Ormanlık sektörleri ile ilgili eylemler dikkate alınmıştır.

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (EVEP) (2017-2023)

Yüksek Planlama Kurulu tarafından kabul edilerek Resmi Gazete'de yayımlanan 2017–2023 yıllarını kapsayan Türkiye'nin birinci Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (UEVEP 2017-2023), enerji verimliliği alanındaki ulusal hedeflere ulaşmak için atılacak adımları ve bu adımların etkilerini içermektedir. Eylem Planı, 2012 yılında yayımlanan Enerji Verimliliği Strateji Belgesi uyumlu bir şekilde, hazırlanmıştır. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı bina ve hizmetler, enerji, ulaştırma, sanayi ve teknoloji, tarım ve bütün sektörleri ilgilendiren yatay konulara yönelik toplam 55 eylemi kapsamaktadır. Planda elirlen eylemlerin uygulanması ile 2023 yılına kadar 10,9 milyar ABD Doları yatırım ile kümülatif olarak 23.9 milyon ton eşdeğer petrol (MTEP) enerji tasarrufu sağlanması ve Türkiye'nin birincil enerji tüketiminde % 14 oranında bir azalma beklenmektedir. KBB İDEP raporunda, EVEP kapsamındaki Yatay Konular, Bina ve Hizmetler Sektörü , Sanayi ve Teknoloji Sektörü , Enerji Sektörü ve Ulaştırma Sektörüne ilişkin eylemler dikkate alınmıştır.

Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı (YEPEP) (2013-2023)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından, 2013-2023 dönemi için Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planını hazırlanmıştır. Binalar, bölge ısıtma ve soğutma altyapısının geliştirilmesi ve yenilenebilir enerjinin teşvik edilmesine yönelik eylemler KBB İDEP raporunda dikkate alınmıştır.

Ulusal Sanayi Stratejisi Belgesi (USSB) (2015-2018)

13.03.2015 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu'na sunulan Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi (2015-2018), 18.06.2015 tarih ve 2015/24 sayılı Kurul Kararı ile onaylanmıştır. Belge, 25.06.2015 tarih ve

29397 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sanayide kullanılan elektrik enerjisinin yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması ve sanayi tesislerinin kendi enerjilerini üretmeleri özendirilmesi ve kent içinde kalan sanayi sitelerinin kent dışına taşınması vb. eylemler KBB İDEP raporunda dikkate alınmıştır.

Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (AYEP) (2016-2023)

Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı atıkların türlerine göre kaynağında ayrı toplanması, geri dönüştürülmesi, farklı yöntemlerle geri kazanılması ve bertaraf yöntemleri ortaya konulmuş; atık yönetim sisteminde iyileştirilmesi veya geliştirilmesi gereken hususlar, nüfus ve atık projeksiyonları, 2023 yılına kadar yapılması planlanan dönemsel atık yönetim faaliyetleri ile atık yönetimine yönelik yatırımlar ve finansman ihtiyaçları belirlenmiştir. KBB İDEP raporunda, AYEP raporu öncelikleri dikkate alınmıştır.

Ulusal Atıksu Arıtımı Eylem Planı (AAEP) (2017-2023)

AAEP belgesinde su ve atıksu yönetiminde öncelikler ve politikalar belirlenerek 2023 yılına kadar gerekli olan maliyetler hesaplanmıştır. KBB İDEP raporunda, AAEP raporu öncelikleri dikkate alınmıştır.

Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (GDSBEP) (2014-2017)

Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2017) ile ilgili 18/12/2014 tarihli ve 2014/39 Sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile 30/12/2014 tarih ve 29221 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu belgede "*Her bireyin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamaya adanmış sürdürülebilir kalkınmaya hizmet eden geri dönüşüm sistemine sahip bir Türkiye*" vizyonu ortaya konmuştur. KBB İDEP raporunda, GDSBEP raporu öncelikleri dikkate alınmıştır.

Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (AUSSB) (2014-2023) ve Eki Eylem Planı (2014-2016)

AUSSB raporunda, "*Tüm ulaşım hizmetlerinin bilgi ve iletişim teknolojileriyle yönetildiği ve yönlendirildiği kendi içinde ve dünya ile entegre bir Türkiye*" vizyonu yer almaktadır. KBB İDEP raporunda, AUSSB raporu stratejik amaçları dikkate alınmıştır.

Doğu Marmara Bölge Planı (DMBP) (2014 - 2023)

Bölge planı kapsamında, bölgenin vizyonu "*Stratejik konumu ve işbirliği ağlarından güç alan, çok yönlü ekonomik yapısı ile değer üreten, zengin beçeri potansiyeliyle geleceğe yön veren, yaşam kalitesi ile fark yaratan, insan ve bilgi odaklı, yeniliklere açık, küresel rekabette ve sürdürülebilir kalkınmada MARKA olmak*" olarak belirlenmiştir. KBB İDEP raporunda, DMBP raporu stratejik amaçları dikkate alınmıştır.

3. GENEL DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki bölümde özetlenen ulusal, bölgesel ve yerel strateji, eylem ve rapor belgeleri dikkate alınarak, İDEP paydaş çalıştaylarındaki öne çıkan görüş ve öneriler ışığında İDEP vizyonu “Kocaeli’yi iklim değişikliği ile sistematik şekilde mücadele eden model bir ‘İklim Dostu’ şehir haline getirmek” şeklinde belirlenmiştir. Bu vizyon ışığında, Türkiye’nin Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı (INDC) dikkate alınarak il ölçeğinde tüm salım kaynaklarını kapsayan gerçekçi bir hedef olarak %30 artıştan azaltım hedefi ve uluslararası süreçlerde de öngörülen yıl olan 2030 yılı hedef yıl olarak belirlenmiştir. İDEP kapsamındaki eylem alanları için sunulan eylemler ve faaliyetlerin derlenmesinde mevcut durumda yürürlükte olan ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki stratejik planlar, eylem planları ve raporların KBB İDEP eylemleri ilişkisi Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 - Ana Strateji ve Eylem Planları ile Uyum

İDEP Eylem Alanı	Yerel Strateji ve Planlamalar				Ulusal ve Bölgesel Strateji ve Planlamalar											
	KBBSP	KUAP	KDMP	İSUSP	NEUKB	İDES	İDEP	EVEP	YEEP	USSB	AYEP	AAEP	GDSBEP	AUSSB	DMBP	
Binalar																
Ulaşım																
Atık/Atıksu																
Enerji																
Sanayi																
Arazi Kullanımı																

Yukarıdaki bilgiler ışığında, KBB için önemli görülen strateji, eylem ve raporların olabildiğince İDEP raporuna aktarımı ve uyumu gözetilmeye çalışılmıştır.

Bahsi geçen politika dokümanlarının güncellenmesi durumunda iklim değişikliği ile ilgili herhangi bir azaltım ve/veya uyum tedbirlerinin ele alınması ile birlikte İDEP raporundaki eylemler ve faaliyetler de gözden geçirilmelidir.

KAYNAKÇA

- BSTB, 2014. Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2017), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- BSTB, 2014. Ulusal Sanayi Stratejisi Belgesi (2015-2018), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- ÇŞB, 2010. Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (2011-2023), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- ÇŞB, 2010. Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi (2010-2023), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- ÇŞB, 2015. Türkiye'nin İklim Değişikliği Ulusal Katkısı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- ÇŞB, 2016. Ulusal Atıksu Artımı Eylem Planı (2017-2023), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- ÇŞB, 2017. Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (2016-2023), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- ETKB, 2017. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2017-2023), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- İSU, 2014. İSU Stratejik Planı (2015-2019), Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü.
- KBB, 2014. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2015-2019 Raporu, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi.
- KBB, 2014. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2035 Kocaeli Ulaşım Ana Planı Sonuç Raporu, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi.
- KBB, 2015. Kocaeli İli Kentsel Dönüşüm Master Planı Araştırma Raporu, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi.
- MARKA, 2014. Doğu Marmara Bölge Planı (2014 - 2023), Doğu Marmara Kalkınma Ajansı.
- UDHB, 2014. Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (2014-2023) ve Eki Eylem Planı (2014-2016), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı.
- YEGM, 2014. Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı (2013-2023), Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü.